

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

2010/0208(COD)

27.1.2011

*****I**

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos Direktyvos 2001/18/EB nuostatos dėl valstybių narių galimybės savo teritorijoje riboti ar drausti GMO auginimą
(COM(2010)0375 – C7-0178/2010 – 2010/0208(COD))

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

Pranešėja: Corinne Lepage

Procedūrų sutartiniai ženklai

- * Konsultavimosi procedūra
- *** Pritarimo procedūra
- ***I Įprasta teisėkūros procedūra (pirmasis svarstymas)
- ***II Įprasta teisėkūros procedūra (antrasis svarstymas)
- ***III Įprasta teisėkūros procedūra (trečiasis svarstymas)

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į teisės akto projekte pasiūlytą teisinį pagrindą.)

Teisės akto projekto pakeitimai

Parlamento padaryti teisės akto projekto pakeitimai žymimi ***pusjuodžiu kursyvu***. Paryškimas *paprastu kursyvu* parodo atitinkamiems skyriams tas teisės akto projekto vietas, kurias siūloma taisyti rengiant galutinį tekstą (pvz., tekste tam tikra kalba paliktas akivaizdžias klaidas ar praleistas vietas). Pasiūlytiems tokio pobūdžio pakeitimams reikalingas atitinkamų skyrių sutikimas.

Su esamu teisės aktu, kurį siekiama pakeisti teisės akto projektu, susijusio pakeitimo antraštėje pridedamos trečia ir ketvirta eilutės, kuriose atitinkamai nurodomas esamas teisės aktas ir keičiama šio teisės akto dalis. Perimtos esamo teisės akto nuostatų, kurias Parlamentą nori iš dalies keisti, nors jos nepakeistos teisės akto projekte, dalys žymimos ***pusjuodžiu*** šriftu. Išbrauktos tokių nuostatų teksto dalys žymimos laužtiniais skliaustais: [...].

TURINYS

	Psl.
EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS.....	5
AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS	15

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos Direktyvos 2001/18/EB nuostatos dėl valstybių narių galimybės savo teritorijoje riboti ar drausti GMO auginimą
(COM(2010)0375 – C7-0178/2010 – 2010/0208(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2010)0375),
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir 114 straipsnį, pagal kuriuos Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C7-0178/2010),
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,
 - atsižvelgdamas į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto 2010 m. gruodžio 9 d. nuomonę¹,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pranešimą ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomonę (A7-0000/2011),
1. priima per pirmąjį svarstymą toliau pateiktą poziciją;
 2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji savo pasiūlymą ketina keisti iš esmės arba pakeisti jį nauju tekstu;
 3. paveda Pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

Pakeitimas 1

Pasiūlymas dėl reglamento – iš dalies keičiantis aktas
1 nurodomoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos **114** [...] straipsnį,

Pakeitimas

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos **192** straipsnį,

Or. fr

¹ Dar neskelbta Oficialiajame leidinyje.

Pagrindimas

Kadangi valstybės narės atsižvelgia į veiksnius, susijusius su floros ir faunos apsauga, žemės naudojimui ar miestų ir kaimų planavimu – sritimis, kuriose jos ir toliau turi daug galių – šio reglamento teisinis pagrindas turėtų būti Sutarties 192 straipsnis.

Pakeitimas 2

Pasiūlymas dėl reglamento – iš dalies keičiantis aktas 2 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(2) Remiantis šiais teisės aktais, prieš išduodant auginimui skirtų GMO leidimą juos pateikti Sąjungos rinkai, atliekamas atskiras pavojaus vertinimas. Šios leidimų išdavimo tvarkos tikslas – užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį ir veiksmingą vidaus rinkos veikimą.

Pakeitimas

(2) Remiantis šiais teisės aktais, prieš išduodant auginimui skirtų GMO leidimą juos pateikti Sąjungos rinkai, atliekamas atskiras ***tiesioginio ir netiesioginio*** pavojaus ***trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu*** vertinimas. Šios leidimų išdavimo tvarkos tikslas – užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį ir veiksmingą vidaus rinkos veikimą.

Or. fr

Pagrindimas

Atsižvelgiant į tai, jog prioritetiškai svarbu, kad būtų geriau taikoma Direktyva 2001/18/EB, reikia nustatyti tiksliai sąvokas, susijusias su esamais GMO pavojaus aplinkai vertinimui taikomais teisiniais reikalavimais.

Pakeitimas 3

Pasiūlymas dėl reglamento – iš dalies keičiantis aktas 2 a konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

(2a) Todėl Komisija turėtų visų pirma užtikrinti, kad GMO pavojaus aplinkai vertinimui taikomi teisiniai reikalavimai, nustatyti Direktyvoje 2001/18/EB, ypač jos II priede, būtų teisingai taikomi, taip pat ir Europos agentūrų, kurioms pavesta atlikti šį vertinimą, atsižvelgiant į Aplinkos tarybos 2008 m. gruodžio 4 d.

išvadas. Siekiant užtikrinti Direktyvos 2001/18/EB įgyvendinimą, reikėtų atsižvelgti į visus Tarybos prašymus dėl ekspertizės procedūros ir vertinimo masto. Šiuos teisinius reikalavimus taikyti būtina, kad būtų galima užtikrinti reikiama pasitikėjimą pavojaus vertinimu ir už šį vertinimą atsakingomis institucijomis. Ypač Komisija turėtų užtikrinti, kad būtų priimtos naujos GMO pavojaus vertinimo gairės. Šios gairės neturėtų visų pirma būti grindžiamos esminio atitikimo principu arba lyginamuoju saugumo vertinimu ir turėtų sudaryti sąlygas aiškiai nustatyti tiesioginius ir netiesioginius ilgalaikius padarinius ir mokslines abejones. Be to, Komisija turėtų užtikrinti, kad atliekant vertinimus visapusiškai dalyvautų valstybės narės, kompetentingos mokslinės organizacijos ir kitos atitinkamos suinteresuotosios šalys ir kad būtų įvertinti herbicidų naudojimo pokyčiai, įvykę dėl herbicidams atsparių genetiškai modifikuotų augalų, atsižvelgiant į nacionalinę politiką, kuria siekiama sumažinti pesticidų naudojimą.

Or. fr

Pagrindimas

Ce nouveau considérant reprend les demandes principales du Conseil exprimées dans les conclusions du 4 décembre 2008, adoptées à l'unanimité. Elles concernent l'amélioration de la mise en œuvre de l'évaluation du risque telle que prévue par la Directive 2001/18/EC sur la dissémination volontaire d'OGM dans l'environnement. Afin de restaurer la confiance de l'opinion publique dans les processus d'évaluation, il ne saurait être question de laisser croire qu'une plus grande flexibilité serait accordée aux Etats membres en échange d'un affaiblissement des exigences liées à l'évaluation du risque au niveau communautaire.

Pakeitimas 4

Pasiūlymas dėl reglamento – iš dalies keičiantis aktas 7 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(7) Todėl valstybėms narėms turėtų būti leidžiama nustatyti priemones, ribojančias arba draudžiančias auginti visus ar konkrečius GMO visoje jų teritorijoje arba jos dalyse, ir atitinkamai savo nuožiūra iš dalies keisti šias priemones visais susijusių GMO leidimo išdavimo, pakartotinio išdavimo arba pašalinimo iš rinkos etapais. **Ši nuostata** turėtų būti taikoma ir genetiškai modifikuotų rūšių sėkloms ir augalų dauginamajai medžiagai, pateiktoms rinkai pagal atitinkamus teisės aktus, reglamentuojančius sėklų ir augalų dauginamosios medžiagos pateikimą rinkai, visų pirma pagal direktyvas 2002/53/EB ir 2002/55/EB. Priemonės turėtų būti susijusios tik su GMO auginimu, bet ne su genetiškai modifikuotų sėklų ir augalų dauginamosios medžiagos bei produktų, kuriuose jų yra, taip pat jų derliaus produktų laisva apyvarta ir importu. Be to, jos neturėtų daryti poveikio genetiškai nemodifikuotų rūšių sėklų ir augalų dauginamosios medžiagos, kurioje aptikta atsitiktinių ar techniškai neišvengiamų ES leidžiamų naudoti GMO pėdsakų, auginimui.

Pakeitimas

(7) Todėl valstybėms narėms turėtų būti leidžiama nustatyti priemones, ribojančias arba draudžiančias auginti visus ar konkrečius GMO visoje jų teritorijoje arba jos dalyse, ir atitinkamai savo nuožiūra iš dalies keisti šias priemones visais susijusių GMO leidimo išdavimo, pakartotinio išdavimo arba pašalinimo iš rinkos etapais. **Auginimas yra glaudžiai susijęs su žemės naudojimu ir su floros ir faunos apsauga, o šiose srityse valstybės narės ir toliau turi daug galių. Galimybė nustatyti šias priemones** turėtų būti taikoma ir genetiškai modifikuotų rūšių sėkloms ir augalų dauginamajai medžiagai, pateiktoms rinkai pagal atitinkamus teisės aktus, reglamentuojančius sėklų ir augalų dauginamosios medžiagos pateikimą rinkai, visų pirma pagal direktyvas 2002/53/EB ir 2002/55/EB. Priemonės turėtų būti susijusios tik su GMO auginimu, bet ne su genetiškai modifikuotų sėklų ir augalų dauginamosios medžiagos bei produktų, kuriuose jų yra, taip pat jų derliaus produktų laisva apyvarta ir importu. Be to, jos neturėtų daryti poveikio genetiškai nemodifikuotų rūšių sėklų ir augalų dauginamosios medžiagos, kurioje aptikta atsitiktinių ar techniškai neišvengiamų ES leidžiamų naudoti GMO pėdsakų, auginimui.

Or. fr

Pagrindimas

Komisija aiškina subsidiarumo principo ir rekomendacijų „sambūvio“ klausimu taikymą žemės ūkio metodų įvairove tarp valstybių narių ir valstybių narių viduje. Priimančiosios ekosistemos ir aplinkos yra ne mažiau įvairios. Be to, GMO auginimas susijęs su teritoriniais aspektais, kurių požiūriu valstybės narės ir toliau turi daug galių.

Pakeitimas 5

Pasiūlymas dėl reglamento – iš dalies keičiantis aktas 8 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(8) Pagal GMO leidimų išdavimo teisinę sistemą valstybė narė negali keisti žmonių ir (arba) gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsaugos lygio *Europos* Sąjungoje, ir jos keisti *neriekia*. Tačiau valstybės narės gali nustatyti priemones, ribojančias ar draudžiančias auginti visus ar konkrečius GMO visoje savo teritorijoje ar jos dalyje, remdamosi su visuomenės interesais susijusiais argumentais, ***išskyrus tais, kurie nurodyti suderintose ES taisyklėse, kuriose jau nustatytos procedūros, skirtos atsižvelgti į galimą pavojų sveikatai ir aplinkai dėl GMO auginimo.*** Todėl šios priemonės turėtų taip pat atitikti Sutartis, visų pirma nacionalinių ir nenacionalinių produktų nediskriminavimo principą ir Sutarties dėl ES veikimo 34 bei 36 straipsnius, ir atitinkamus tarptautinius Sąjungos įsipareigojimus, ypač susijusius su Pasaulio prekybos organizacija.

Pakeitimas

(8) Pagal GMO leidimų išdavimo teisinę sistemą valstybė narė negali keisti žmonių ir (arba) gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsaugos lygio Sąjungoje, ir jos keisti nereikėtų. Tačiau valstybės narės gali nustatyti priemones, ribojančias ar draudžiančias auginti visus ar konkrečius GMO visoje savo teritorijoje ar jos dalyje, remdamosi su visuomenės interesais susijusiais argumentais, ***kurie papildo argumentus, jau vertinamus pagal suderintas Sąjungos taisykles, arba yra kitokie nei šie argumentai. Valstybių narių naudojami argumentai gali apimti atsižvelgimą į poveikį aplinkai, kitą nei poveikis aplinkai, kuriam taikomas Direktyvos 2001/18 EB C dalyje numatytas pavojaus vertinimas, taigi jie galima apimti bent jau dalinį atsižvelgimą į mokslinius duomenis, susijusius su centrinio, regioninio ir vietos lygmens poveikiu priimančiųjų vietų aplinkai. Be to, šie argumentai gali priklausyti nuo veiksmų, kurie nėra tiesiogiai susiję su pavojaus vertinimu, bet yra susiję su rizikos valdymu arba kita nacionaline politika. Valstybių narių naudojami argumentai taip pat gali apimti, be kita ko, pavojų, kad piktžolės arba tiksliniai organizmai taps atsparūs, arba galimą augalo paplitimą. Šie argumentai gali būti susiję ir su socialiniais ir ekonominiais svarstymais, kaip antai praktinis įgyvendinamumas ir Direktyvos 2001/18/EB 26a straipsnyje numatytų priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią, kad GMO netyčia neatsirastų kituose produktuose, kaina, teritorijos susiskaidymas, žemės ūkio metodų pokyčiai, susiję su intelektinės nuosavybės apsaugos sistemomis, arba socialinės***

politikos tikslai, kaip antai įvairovės arba ypatingų žemės ūkio metodų apsauga.

Todėl šios priemonės turėtų taip pat atitikti Sutartis, visų pirma nacionalinių ir nenacionalinių produktų nediskriminavimo principą ir Sutarties dėl ES veikimo 34 bei 36 straipsnius, ir atitinkamus tarptautinius Sąjungos įsipareigojimus, ypač susijusius su Pasaulio prekybos organizacija.

Or. fr

Pagrindimas

Vieno ar daugiau panašias savybes turinčių GMO auginimo poveikio nacionaliniu, regioniniu ar vietos mastu tyrimas visada neatsiejamas, bent jau iš dalies, nuo mokslinių duomenų ir yra susijęs su aplinkosauginiais aspektais, kurie galbūt jau buvo tiriami Bendrijos mastu. Į aplinkosauginius argumentus atsižvelgti logiška, bet tai taip pat suteikia valstybėms narėms labai tvirtas teisinės apsaugos priemones imtis nacionalinių priemonių.

Pakeitimas 6

Pasiūlymas dėl reglamento – iš dalies keičiantis aktas 9 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(9) Remiantis subsidiarumo principu, šio reglamento tikslas nėra suderinti auginimo sąlygas valstybėse narėse, bet suteikti valstybėms narėms laisvės pasinaudoti su moksliniu pavojaus sveikatai ir aplinkai tyrimu ***nesusijusiais argumentais*** ir uždrausti auginti GMO savo teritorijoje. Be to, pagal 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/34/EB, nustatančią informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką, sistemingai pranešant apie valstybių narių priemones nebūtų paisoma vieno iš tos direktyvos tikslų – leisti Komisijai svarstyti galimybę ES lygmeniu priimti privalomus teisės aktus. Kadangi priemonės, kurias valstybės narės gali priimti pagal šį reglamentą, negali būti susijusios su GMO pateikimu rinkai jos nekeistų GMO, kuriuos leista naudoti remiantis

Pakeitimas

(9) Remiantis subsidiarumo principu, šio reglamento tikslas nėra suderinti auginimo sąlygas valstybėse narėse, bet suteikti valstybėms narėms laisvės pasinaudoti ***argumentais, kurie papildo*** su moksliniu pavojaus sveikatai ir aplinkai tyrimu ***susijusius argumentus arba yra kitokie nei šie argumentai***, ir uždrausti auginti GMO savo teritorijoje. Be to, pagal 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/34/EB, nustatančią informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką, sistemingai pranešant apie valstybių narių priemones nebūtų paisoma vieno iš tos direktyvos tikslų – leisti Komisijai svarstyti galimybę *Sąjungos* lygmeniu priimti privalomus teisės aktus. Kadangi priemonės, kurias valstybės narės gali priimti pagal šį reglamentą, negali būti susijusios su GMO

galiojančiais teisės aktais, pateikimo rinkai sąlygų, Direktyvoje 98/34/EB nustatyta pranešimo tvarka neatrodo esanti tinkamiausias informacijos teikimo Komisijai būdas. Todėl taikant nukrypti leidžiančią nuostatą, Direktyva 98/34/EB neturėtų būti taikoma. Tinkamesnis būdas Komisiją informuoti apie nacionalines priemones prieš jas priimant galėtų būti paprastesnė pranešimo apie jas sistema. Todėl apie planuojamas priimti priemones ir jų taikymo priežastis valstybės narės turėtų informaciniais tikslais pranešti Komisijai ir kitoms valstybėms narėms likus mėnesiui iki šių priemonių nustatymo.

pateikimu rinkai jos nekeistų GMO, kuriuos leista naudoti remiantis galiojančiais teisės aktais, pateikimo rinkai sąlygų, Direktyvoje 98/34/EB nustatyta pranešimo tvarka neatrodo esanti tinkamiausias informacijos teikimo Komisijai būdas. Todėl taikant nukrypti leidžiančią nuostatą, Direktyva 98/34/EB neturėtų būti taikoma. Tinkamesnis būdas Komisiją informuoti apie nacionalines priemones prieš jas priimant galėtų būti paprastesnė pranešimo apie jas sistema. Todėl apie planuojamas priimti priemones ir jų taikymo priežastis valstybės narės turėtų informaciniais tikslais pranešti Komisijai ir kitoms valstybėms narėms likus mėnesiui iki šių priemonių nustatymo.

Or. fr

Pagrindimas

Atliekant Bendrijos masto pavojaus vertinimą negalima tirti GMO poveikio visoms atitinkamoms priimančiosioms ekosistemoms ir aplinkoms. Be to, atliekant Bendrijos masto pavojaus vertinimą netiriami tam tikri aplinkosauginiai arba su žemės ūkiu susiję aplinkosauginiai aspektai. Taigi reikia sudaryti valstybėms narėms sąlygas pasinaudoti aplinkosauginiais argumentais, kurie nebūtinai turėtų užginčyti Bendrijos mastu atlikto vertinimo, nes jis neturi būti visaapimantis.

Pakeitimas 7

Pasiūlymas dėl reglamento – iš dalies keičiantis aktas

1 straipsnio -1 punktas (naujas)

Direktyva 2001/18/EB

1 a straipsnio 26 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

Direktyva 2001/18/EB iš dalies keičiama taip:

-1) 26a straipsnio 1 dalis pakeičiama šiuo tekstu:

"1. „1. Valstybės narės imasi atitinkamų priemonių, kad išvengtų netyčinio GMO atsiradimo kituose produktuose.“

Pagrindimas

Galimas GMO auginimas neturėtų lemti papildomų išlaidų tradiciniams arba ekologiniams ūkininkams. Taigi reikia, kad valstybėms narėms taptų privaloma imtis priemonių, kad GMO nepatektų į kitus produktus, t. y. priemonių, kurios šiuo metu pagal dabartinę 26a straipsnio formuluotę yra neprivalomos. Reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į galimą GMO išplitimą į kitas šalis.

Pakeitimas 8**Pasiūlymas dėl reglamento – iš dalies keičiantis aktas****1 straipsnio 1 punktą**

Direktyva 2001/18/EB

26 b straipsnis

*Komisijos siūlomas tekstas**Pakeitimas*

***Nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos
Direktyva 2001/18/EB papildoma šiuo
straipsniu:***

1) Įterpiamas šis straipsnis:

straipsnis

straipsnis

Auginimas

Auginimas

Valstybės narės gali priimti priemones, ribojančias ar draudžiančias visoje teritorijoje ar jos dalyje auginti visus ar konkrečius GMO, kurių leidimas išduotas pagal šios direktyvos C dalį arba Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 ir kurie sudaryti iš genetiškai modifikuotų rūšių augalų, pateiktų rinkai pagal atitinkamus ES teisės aktus, reglamentuojančius sėklų ir augalų dauginamosios medžiagos pateikimą rinkai, jeigu:

Valstybės narės gali priimti priemones, ribojančias ar draudžiančias visoje teritorijoje ar jos dalyje auginti visus ar konkrečius GMO, kurių leidimas išduotas pagal šios direktyvos C dalį arba Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 ir kurie sudaryti iš genetiškai modifikuotų rūšių augalų, pateiktų rinkai pagal atitinkamus *Sajungos* teisės aktus, reglamentuojančius sėklų ir augalų dauginamosios medžiagos pateikimą rinkai, jeigu:

a) tos priemonės grindžiamos argumentais, ***nesusijusiais su neigiamo poveikio sveikatai ir aplinkai, galinčiu*** atsirasti dėl apgalvoto GMO išleidimo į aplinką ar pateikimo rinkai, ***vertinimu***

a) tos priemonės grindžiamos:

i) argumentais, kurie susiję su poveikiu aplinkai, galinčiu atsirasti dėl apgalvoto GMO išleidimo į aplinką ar pateikimo rinkai, ***kitu nei poveikis aplinkai, kuris tiriamas pagal šios direktyvos C dalį***

*atliekant neigiamo poveikio aplinkai
vertinimą arba*

*ii) duomenų apie galimą neigiamą GMO
išleidimo į aplinką poveikį valstybės narės
teritorijai arba biologinei įvairovei
nebuvimu arba nepakankamumu arba*

*iii) kitais argumentais, kurie, be kita ko,
gali apimti žemės ūkio metodų pokyčius,
žemės naudojimą, miestų ir kaimų
planavimą, socialinius ir ekonominius
padarinius ar kitus teisėtus veiksnius,*

ir

b) jos atitinka Sutartis.

Nukrypstant nuo Direktyvos 98/34/EB,
valstybės narės, pagal šį straipsnį
ketinančios nustatyti pagrįstas priemones
valstybės narės prieš mėnesį iki šių
priemonių priėmimo informaciniais tikslais
apie jas praneša kitoms valstybėms narėms
ir Komisijai.“

ir

b) jos atitinka Sutartis.

Nukrypstant nuo Direktyvos 98/34/EB,
valstybės narės, pagal šį straipsnį
ketinančios nustatyti pagrįstas priemones
valstybės narės prieš mėnesį iki šių
priemonių priėmimo informaciniais tikslais
apie jas praneša kitoms valstybėms narėms
ir Komisijai.“

Or. fr

Pagrindimas

Bendrijos mastu atliekamas pavojaus vertinimas neturi būti visaapimantis. Be to, duomenų apie galimą neigiamą GMO išleidimo į aplinką poveikį tam tikroms valstybių narių priimančiosioms ekosistemoms arba aplinkoms turėtų būti pakankama priežastis, kad valstybei narei galėtų būti leista uždrausti auginti atitinkamus GMO. Valstybės narės turėtų taip pat turėti teisę nurodyti kitus veiksnius, kurie gali būti susiję (arba ne) su poveikiu aplinkai.

Pakeitimas 9

Pasiūlymas dėl reglamento – iš dalies keičiantis aktas 2 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas

Šis reglamentas įsigalioja [...] **kitą** dieną po
jo paskelbimo *Europos Sąjungos*
oficialiajame leidinyje.

Pakeitimas

Šis reglamentas įsigalioja **dvidešimtą** dieną
po jo paskelbimo *Europos Sąjungos*
oficialiajame leidinyje.

Or. fr

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. Bendrosios aplinkybės

2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) apgalvoto išleidimo į aplinką ir 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų nustatyta itin griežta sistema, kuri, teisingai taikoma, gali užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį ir veiksmingą vidaus rinkos veikimą. Pagal direktyvą duoti sutikimą pateikti rinkai GMO galima tik atlikus specialų pavojaus aplinkai vertinimą, remiantis II priede išdėstytais principais bei pranešėjo pateikta ir III priede nurodyta informacija. II priede, kuriame nustatyti pavojaus aplinkai vertinimui taikytini principai, reikalaujama, kad būtų atsižvelgiama į tiesioginį ir netiesioginį, betarpišką ir vėlesnį poveikį ir kad būtų atlikta bendro ilgalaikio poveikio, susijusio su GMO išleidimu į aplinką ir pateikimu rinkai, analizė. Šis bendras ilgalaikis poveikis reiškia poveikį, kurį bendrai turėtų duoti sutikimai žmonių sveikatai ir aplinkai, ypač florai ir faunai, dirvožemio derlingumui, organinių medžiagų skaidymuisi dirvoje, maisto ar pašarų grandinei, biologinei įvairovei, gyvūnų sveikatai ir atsparumo antibiotikams problemoms.

Direktyvos II ir III prieduose nurodyta, kad reikia atlikti išleidimo į aplinką sąlygų ir priimančiosios aplinkos tyrimą, taigi reikės atlikti išsamų priimančiųjų aplinkų, kuriose numatyta auginti GMO, tyrimą ir rinkti informaciją apie GMO ir aplinkos sąveiką.

III ir VII prieduose reikalaujama informacijos apie priežiūros, kontrolės, atliekų apdorojimo ir skubios pagalbos planus, įskaitant priežiūros metodus, išleidimui į aplinką taikomus apribojimus, atliekų apdorojimą ir ypač skubios pagalbos planus, kurie sudarytų sąlygas taikyti paveiktų teritorijų taršos pašalinimo metodus, izoliuoti teritorijas ir apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką pasireiškus nepageidautinam poveikiui.

Be to, Direktyvos 2001/18/EB 19 straipsnyje pavadinimu „Sutikimas“ nurodyta, kad jei buvo duotas sutikimas pateikti rinkai GMO, jį galima naudoti nepateikiant kito pranešimo, jei griežtai laikomasi konkrečių naudojimo sąlygų ir jis naudojamas šiose sąlygose nustatytoje aplinkoje ir (arba) geografinėse srityse.

2. Komisijos pasiūlymo tikslai

Šis pasiūlymas pateikiamas Europos visuomenei atkakliai priešinantįs GMO išleidimui į aplinką ir jų naudojimui žemės ūkio srityje. Remiantis paskutine 2010 m. spalio mėn. paskelbta „Eurobarometro“ apklausa šia tema, 61 proc. Europos gyventojų mano, kad iš GMO pagamintų maisto produktų vartojimas jiems kelia nerimą, ir tokia pat dalis (61 proc.) gyventojų nepitaria tam, kad būtų skatinama plėsti iš GMO pagamintų maisto produktų gamybą. Tik 21 proc. pritaria (o 58 proc. nepitaria) teiginiui, kad iš GMO pagaminti maisto produktai yra saugūs ateities kartoms. Mažiau nei ketvirtadalis Europos gyventojų (23 proc.) pritaria tam, kad iš GMO pagaminti maisto produktai nekenkia aplinkai; daugiau nei 53 proc. šiam teiginiui nepitaria (ketvirtadalis atsakė „nežinau“). Jokioje šalyje dauguma respondentų

nepritaria teiginiui, kad GMO auginimas yra naudingas jų šalies ekonomikai.

Europos visuomenės nepasitikėjimas žemės ūkyje naudojamais GMO visų pirma susijęs su tuo, kad nėra rimtai taikoma Direktyva 2001/18/EB. Numatytus tyrimus, – nesvarbu, ar tai ilgalaikio poveikio tyrimai, išankstiniai priimančiųjų aplinkų tyrimai ar atsižvelgimas į socialinių ir ekonominių poveikį, – atlieka ne sutikimo prašytojai.

Nesilaikoma direktyvos reikalavimų dėl pavojaus vertinimo ir dėl šių jos įgyvendinimo spragų daugelyje valstybių narių priešinamasi GMO auginimui jų teritorijoje. Čia reikia priminti, kad transgeninių augalų auginimo ir išleidimo į aplinką teritorijoje klausimą reikia skirti nuo klausimų, susijusių su sutikimu dėl pateikimo rinkai ir vartojimu, taip pat laisvu prekių ir produktų judėjimu, kuriems šis teisės aktas netaikomas.

2008 m. gruodžio 4 d. vieningai priimtose išvadose Taryba prašė sustiprinti poveikio aplinkai vertinimą ir priežiūros sistemą; ji pažymėjo, kad Komisijos Europos maisto saugos tarnybai (EMST) suteikti įgaliojimai apima išsamų ilgalaikio genetiškai modifikuotų augalų poveikio aplinkai vertinimą ir išsamaus pavojaus vertinimo išplėtimą.

Remdamasi teisės aktais, Taryba ypač reikalauja, kad būtų atsižvelgiama į galimą genetiškai modifikuotų augalų poveikį priimančiosioms aplinkoms, kad būtų nustatytos Europos Sąjungos geografinės sritys, kuriose galėtų būti išleista į aplinką šių genetiškai modifikuotų augalų, ir kad būtų parinkti metodai, sudarantys sąlygas įvertinti galimą ilgalaikį poveikį, įskaitant bandomuosius metodus. Be to, Taryba reikalavo, kad būtų griežčiau apibrėžti genetiškai modifikuotų augalų vertinimui taikomi kriterijai ir reikalavimai ir kad būtų užtikrintas genetiškai modifikuotų augalų, kurie gamina Direktyvoje 91/414/EN apibrėžtas veikliąsias medžiagas, pavojaus vertinimų ir atitinkamų augalų apsaugos produktų vertinimų nuoseklumas.

Be to, Taryba reikalavo, kad gavusieji sutikimus vykdytų reguliarią ir visapusišką priežiūrą, kad galėtų nustatyti direktyvoje nustatytą galimą nepageidautiną poveikį, ir šios priežiūros rezultatus skelbtų viešai. Priežiūros veikla turi būti plėtojama, jos rezultatai perduodami Komisijai ir paskelbiami viešai. Tačiau iki šiol neatliktas joks rimtas priežiūros tyrimas ir nesukurtos kontrolės sistemos.

Taryba taip pat prašė, kad būtų pateikta direktyvos įgyvendinimo ataskaita, kuri, be kita ko, apimtų socialinių ir ekonominių GMO apgalvoto išleidimo į aplinką ir pateikimo rinkai padarinių vertinimą, kad iki 2010 m. birželio mėn. būtų galima pateikti ataskaitą

Be to, Taryba pageidavo, kad būtų gerinama EMST veikla. Tuo metu buvo nustatyta, kad valstybės narės galėtų sustiprinti savo galimybes išreikšti nuomonę apie pranešėjo pateiktą papildomą informaciją; kad turi būti sukurtas didelis mokslinių organizacijų tinklas; kad būtina nustatyti ir aptarti galimas mokslinių nuomonių skirtumų priežastis; kad būtina, kad būtų atliekami sistemiški ir nepriklausomi pavojaus moksliniai tyrimai ir kad nepriklausomi tyrėjai galėtų naudotis visais reikiama dokumentais. Tačiau atlikta nedaug nepriklausomų pavojaus tyrimų. Be to, nors atskleista akivaizdžių interesų konfliktų, EMST ekspertizės procesų reforma, atrodo, planuojama, bet jos dar nebuvo imtasi.

Todėl tam tikrų valstybių narių išreikštas abejones visiškai galima pateisinti Direktyvos

2001/18/EB, taigi ir Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 realaus taikymo nenuoseklumais ir trūkumais.

Taigi visų pirma reikėtų pradėti tikrai taikyti esamus teisės aktus dėl pavojaus vertinimo.

3. Teisiniai pasiūlymo aspektai

Šiomis aplinkybėmis Komisijos pasiūlymo dėl reglamento tikslas suteikti valstybės narėms kompetenciją spręsti dėl GMO auginimo jų teritorijoje yra sveikintinas. Jis turi būti siejamas su naujų pavojaus aplinkai ir sveikatai vertinimo gairių, kurios pagaliau sudarytų sąlygas realiai taikyti Direktyvoje 2001/18/EB ir jos II priede nustatytas taisykles, rengimu. Be to, ši pasiūlymą reikia vertinti atsižvelgiant į direktyvos 19 straipsnio 1 dalį, kurioje numatyta apibrėžti konkrečias GMO naudojimo sąlygas, ir valstybės narės turėtų būti reiklesnės šiuo klausimu.

Visų pirma pasiūlymo formuluotė neturėtų būti apribota neigiamu argumentų, kuriais gali pasinaudoti valstybės narės, apibrėžimu. Atitinkamose ir Tarybos, ir Parlamento teisės tarnybų nuomonėse išreikšta rimtų abejonių dėl nacionalinių priemonių, kurių imtūsi valstybės narės, remdamosi su aplinkosaugos klausimais beveik nesusijusiais argumentais, kaip antai visuomenės moralė, viešoji tvarka ar etika, teisėtumu. Be to, laikas pripažinti, kad Bendrijos mastu atliekamas pavojaus aplinkas vertinimas negali būti visaapimantis dėl Europos ekosistemų įvairovės ir įvairaus galimo tiesioginio ar netiesioginio poveikio.

Siekiant atsižvelgti į vidaus rinką ir Bendrijos masto vertinimus – jei atlikus būtinas reformas pavyks atkurti pasitikėjimą EMST GMO grupe – valstybių narių naudojami argumentai turi ir toliau tik papildyti EMST įvertintus argumentus. Tačiau valstybių narių naudojami argumentai negali neapimti aplinkosauginių arba su žemės ūkiu susijusių aplinkosauginių aspektų, ypač vietos ir (arba) regioninio masto, kurie nebuvo įtraukti į Bendrijos masto vertinimą. Valstybių narių naudojami argumentai neišvengiamai grindžiami, bent jau iš dalies, moksliniais duomenimis, nesvarbu, ar jie susiję su poveikiu aplinkai ar kitokiu poveikiu.

Komisijos aiškinamajame memorandume daromas skirtumas tarp Bendrijos mastu atliekamo mokslinio vertinimo ir visiškai su mokslinėmis diskusijomis dėl poveikio aplinkai nesusijusių argumentų yra paviršutiniškas, nes neatsižvelgiama į ryšio tarp pavojaus vertinimo ir rizikos valdymo sudėtingumą. Be to, darant šį skirtumą neatsižvelgiama į tai, kad jei nepaisoma mokslinių abejonių, nors tai teisės aktuose ir numatyta, gali būti sunku priimti tinkamus sprendimus dėl rizikos valdymo ir netgi taikyti atsargumo principą. Visuose vertinimuose – nesvarbu, ar būtų vertinamas herbicido naudojimo poveikis, susijęs su šiam herbicidui atspariu genetiškai modifikuotu augalu, žemės ūkiu metodų pokyčių, kuriuos lėmė GMO naudojimas, poveikis ar pavojus, kad tam tikrame regione vabzdžiai kenkėjai taps atsparūs Bt toksinui – reikia vertinti su poveikiu aplinkai susijusius mokslinius duomenis arba jų nepakankamumą.

Tradicinių arba ekologinių ūkių užteršimo GMO, taip pat vadinamo sambūviu, klausimu Komisija visada pateisindavo savo atsisakymą rengti Bendrijos masto teisės aktus žemės ūkiu metodų, klimato ir geografinių savybių įvairovėje tarp valstybių narių ir jų viduje. Esama tokios pat ekosistemų ir priimančiųjų aplinkų įvairovės, kuri pateisina subsidiarumo principo

taikymą GMO auginimui vadovaujantis ta pačia logika.

Galiausiai norint pakeisti dabartinę padėtį, kai tyrimai neatliekami, nors pagal teisės aktus to ir reikalaujama, reikia sustiprinti valstybių narių galias, jei nesama reikiamos informacijos apie poveikį šalies, regiono ir (arba) vietos teritorijai. Reikia gerbti valstybių narių teises spręsti dėl savo teritorijos naudojimo, nes šioje srityje taikomas subsidiarumo principas visiškai nepažeidžiant su vidaus rinka ir laisvu prekių ir produktų judėjimu Sąjungos teritorijoje susijusių nuostatų.

Direktyvoje 2001/18/EB ir kituose Bendrijos teisės aktuose numatytas aukštas sveikatos ir aplinkos apsaugos lygis gali būti pasiektas tik jei valstybės narės galės realiai naudotis visais reikiama priimančiosios aplinkos ir priežiūros planų sąlygų tyrimais, atsižvelgdamos į savo teritorijos ypatumus, žemės ūkio metodus ir teritorijų planavimo sprendimus.

Valstybių narių įgyvendinamos priemonės turi būti susijusios su tam tikru GMO arba, atitinkamais atvejais, panašias savybes turinčių GMO grupe, bet ne visais GMO. Šios priemonės turi būti pagrįstos. Be to, galimas GMO auginimas neturėtų lemti papildomų išlaidų tradiciniams arba ekologiniams ūkininkams. Taigi reikia, kad valstybės narės taptų privaloma imtis priemonių, kad GMO nepatektų į kitus produktus, ir reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į galimą GMO išplitimą į kitas šalis.